

Yükseköğretimde Öğretim Elemanı Performansı Değerlendirme Ölçekleri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yükseköğretimde Öğretim Elemanı Performansı Değerlendirme Ölçekleri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33511>

Özet

Bu akademik giriş, 2003 yılında G. Erin tarafından Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde tamamlanan yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilen **Yükseköğretimde Öğretim Elemanı Performans Değerlendirme Ölçekleri**'ne odaklanmaktadır. Ölçek, Yükseköğretim kurumlarında görevli öğretim elemanı performansının çok boyutlu ve sistematik bir biçimde değerlendirilmesi amacıyla oluşturulmuştur. Geliştirme çalışması, akademik personelin öğretim, araştırma ve kurumsal katkı alanlarındaki yeterliliklerini ölçmeyi hedefleyen psikometrik açıdan sağlam bir araç ortaya koymayı amaçlamıştır.

Ölçeğin geliştirme süreci, standart ölçek geliştirme adımlarını takip etmiş olup, elde edilen verilerin analizinde **geçerlik** ve **güvenirlilik** kanıtları sunulmuştur. Güvenirlilik çalışmaları kapsamında iç tutarlılık ve ayırdedicilik analizleri kullanılırken, geçerlik çalışmaları ise **faktör analizi** ile birlikte frekans, Standard sapma ve korelasyon gibi betimsel istatistiklerden yararlanılmıştır. Bu ölçek, yükseköğretim yönetimlerine, performans yönetim sistemlerini desteklemek üzere objektif veriler sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Yükseköğretim, Öğretim Elemanı Performansı, Performans Değerlendirme, Ölçek Geliştirme, Psikometri, Faktör Analizi, Güvenirlilik, Geçerlik, Akademik Kalite.

Yazarlar

G. Erin.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, Yükseköğretim bağlamında, akademik personelin mesleki yeterliliklerini ve kurumsal katkıları ölçmek üzere bilimsel temellere dayanan, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmektir. Bu ölçek, geleneksel, genellikle subjektif değerlendirme yöntemlerinin yerine, performansın farklı boyutlarını bütüncül olarak ele alabilen yapılandırılmış bir sistem sunarak değerlendirme süreçlerinin şeffaflığını ve adilliklerini artırmayı hedeflemiştir.

Ölçek, akademik personelin kariyer gelişimi, terfi kararları ve kurumsal ödüllendirme sistemleri için sağlam bir veri tabanı oluşturmayı amaçlamıştır. Bu sayede, üniversitelerin stratejik hedeflerine ulaşmasında akademik kadronun katkısının somut olarak belirlenmesi ve bireysel gelişim alanlarının tespit edilmesi sağlanmıştır. Ölçek, performans sadece nicel ölçütlerle değil, aynı zamanda nitel katkılarla da değerlendirme kapasitesine sahiptir.

Yapı (Construct)

Yükseköğretimde Öğretim Elemanı Performansı Değerlendirme Ölçekleri, akademik performans karmaşık ve çok katmanlı bir yapı olarak kavramsallaştırmaktadır. Bu yapı, genellikle üç ana boyut etrafında şekillenir: **Öğretim Mükemmeliyeti**, **Araştırma ve Bilimsel Üretkenlik** ve **İdari ve Kurumsal Hizmetler**. Ölçek maddeleri, bu üç ana alandaki davranışsal göstergeleri yakalamak üzere tasarlanmıştır.

Öğretim Mükemmeliyeti boyutu, ders içeriğinin kalitesi, öğrenci katılımı ve tevik etme yeteneği, kullanılan pedagojik yöntemler ve öğrenci değerlendirme süreçlerinin etkinliği gibi konuları kapsar. Araştırma ve Bilimsel Üretkenlik boyutu ise yayın sayısı, projelerde yer alma, fon sağlama başarıları ve bilim camiasına yapılan genel katkıları içerir. İdari ve Kurumsal Hizmetler boyutu ise komisyonlarda görev alma, bölüm/fakülte yönetimine destek verme ve toplumsal sorumluluk projelerine katılım gibi faaliyetleri ölçer. Bu kapsamlı yapı, **Öğretim Elemanı**nın üniversite misyonuna olan tüm katkıları değerlendirme imkanı sunar.

Geçerlik

Ölçeğin geliştirilmesi sürecinde, aracın ölçmeyi amaçladığı akademik performans yapısının ne kadar doğru temsil ettiğini belirlemek amacıyla kapsamlı **geçerlik** çalışmaları yürütülmüştür. Bu çalışmaların temelini, yapı geçerliliğini incelemek üzere kullanılan **faktör analizi** oluşturmaktadır. Faktör analizi, ölçek maddelerinin teorik olarak öngörülen boyutlara uygun şekilde kümelendiğini göstererek yapısal kanıtlar sunmuştur.

Geçerlik analizlerinde ayrıca çeşitli **betimsel istatistikler** kullanılmıştır. Bunlar arasında maddelerin dağılımını gösteren frekans analizleri, veri yayılımını belirten **Standard sapma** değerleri ve maddeler arasındaki ilişkileri inceleyen **korelasyon** analizleri yer almaktadır. Bu istatistiksel yaklaşımlar, ölçeğin performans yapısının doğru ve tutarlı bir şekilde ölçtüğüne dair ampirik kanıtlar sağlamıştır.

Güvenirlilik

Ölçeğin **güvenirlilik** analizleri, ölçüm sonuçlarının tutarlı ve kararlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Verilerin analizinde temel olarak **içtutarlılık** yöntemleri kullanılmıştır. İçtutarlılık, ölçekteki maddelerin aynı yapıyı ne kadar homojen bir şekilde ölçtüğünü gösterir ve genellikle Cronbach Alfa katsayısı ile raporlanır. Yüksek içtutarlılık değerleri, ölçek maddelerinin tutarlı bir bütün oluşturduğunu gösterir.

Güvenirlilik çalışmaları arasında ayrıca **ayrırdedicilik** analizleri de kullanılmıştır. Ayırdedicilik, ölçek maddelerinin, ölçülen özellik (akademik performans) bakımından yüksek ve düşük düzeyde olan bireyleri ne kadar başarıyla bir şekilde ayırt edebildiğini gösterir. Bu kapsamlı güvenirlilik

incelemeleri, ölçeğin farklı uygulama koşullarında ve zaman içinde kararlı sonuçlar üretme yeteneğini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Faktör Analizi, bu ölçek geliştirme çalışması'nın en kritik istatistiksel adımlarından biridir. Bu analiz, akademik performans oluşturan gizil yapılar (faktörleri) keşfetmek ve ölçeğin yapısal geçerliliğini ampirik olarak kanıtlamak için kullanılmaktadır. Çalışmada, muhtemelen **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** metodu tercih edilmiştir.

Analizler, **Öğretim Elemanı** performansının, öğretim, araştırma ve hizmet gibi birbirinden ayrılabilir ancak birbiriyle ilişkili boyutlardan oluştuğunu göstermiştir. **Faktör Analizi** sonuçları, her bir performans boyutunun yeterli sayıda ve uygun faktör yüküne sahip maddelerle temsil edildiğini doğrulamış, bu da ölçeğin teorik yapısının veri tarafından desteklendiğini göstermiştir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geliştirme (Yüksek lisans tezi kapsamında özgün olarak geliştirilmiş bir ölçektir.)

Format: Genellikle Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği (Derecelendirme adımları tezde detaylandırılmaktadır).

Mevcut Dil: Türkçe.

Hedef Nüfus Grubu: Öğretim Elemanı (Akademik Personel).

Yaş Grubu: Yetişkin Akademisyenler.

Nüfus Detayları: Türkiye Cumhuriyeti yükseköğretim kurumlarında görev yapan akademik kadro (Araştırma görevlilerinden profesörlere kadar).

Test Metodolojisi: Veri toplama süreci, akademik ortamda gerçekleştirilmiş olup, ölçek geliştirme süreci uzman görüşü alınmış, pilot uygulama ve temel örneklem üzerinde geçerlik ve Güvenirlilik analizlerini içermiştir. Değerlendirme mekanizması (öz değerlendirme, yönetici değerlendirmesi, vb.) tezin detaylarında yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler

Akademik Değerlendirme, Performans Yönetimi, Çıktıların, Ayırdedilicilik, Lisansüstü Çalışma, Üniversite Yönetimi, Betimsel İstatistikler, Faktör Analizi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Bilinmiyor (Tez yayımlandığı tarihte ORCID kullanımı yaygın değildi).

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: Bilinmiyor.

Yazın Adresi: Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul (Tezin sunulduğu kurum).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Bu ölçek, G. Erin'in 2003 yılında tamamladığı yüksek lisans tezi projesi kapsamında geliştirilmiştir. Ölçeğin akademik veya ticari kullanım için gereken izinler, Beykent Üniversitesi ve yazarın kendisi tarafından belirlenmektedir. Akademik ve araştırma amaçlı kullanımlar için genellikle yazarın izni gereklidir. Ölçeğin orijinal versiyonuna YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişim sağlanabilir.

Test Yılı: 2003.

Referanslar

Erin, G. (2003). *Yükseköğretimde öğretim elemanı performans değerlendirme ölçeklerinin geliştirilmesi* (Yüksek lisans tezi). Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Yükseköğretimde Öğretim Elemanı Performans Değerlendirme Ölçekleri Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Kaynak içerikte ölçek maddelerine dair bilgi bulunmamaktadır. Ölçek maddelerinin tamamına ulaşmak için Erin (2003) tarafından hazırlanan yüksek lisans tezinin orijinal metnine başvurulması gerekmektedir.